

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, De-
belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 77.

Sreda 18. septembra 1929.

Leto IV.

Gospodarska preosnova.

Skoro po vsem časopisju, ne le pri nas, nego tudi drugod, ki je pripadalo meščanskim političnim strankam (v inozemstvu še pripada) imamo dve glavni struji in sicer pravi ena, da je gospodarski parlamentarizem potreben, ker bo skrbel za to, da se bo gospodarstvo z dobičkom razvijalo in zbiral kapital, ena pa pravi, da je gospodarski parlamentarizem sicer potreben, vendar pa je gospodarstvo toliko uvidevno in socialno čuteče, da bo upoštevalo tudi potrebe tistih, ki v gospodarskem parlamentarizmu nimajo vpliva. Gospodarski parlamentarizem pomeni neomejeno oblast posestnih slojev, bodisi v državi ali v družbi, izključno zastopanje njihovih interesov. Zato se v bistvu gospodarski parlamentarizem ne bi razločeval od dobe, ko je vladalo plemstvo ali absolutizem posameznikov.

Družabni razvoj je pa šel svojo pot. Fevdalni gospod je bil dolžan skrbeti za svojega sužnja in ga prvotno smel tudi umoriti. Z razvojem družbe se je lastninska pravica do sužnja izpremenila v najemno lastnino. To je, delavec lahko sklene pogodbo z delodajalcem in ko pogodba mine, je delavec svoboden ter mu ne ostane nič drugega kakor golo življenje, golo telo in njegove sposobnosti. In dokler ne sklene nove pogodbe, nima potrebnih življenjskih pomočkov, to je, nihče se ne briga zanj, če tudi pogine gladi.

Gospodarski parlamentarizem bi to stanje samo bolj utrdil, ker nima

ne zmislja ne volje za vprašanja o socialnem položaju človeštva sploh.

Praktično že dokazujejo to gospodarski krogi. Dasi je delavska zakonodaja pri nas nezadostna, skušajo gospodarski krogi še to poslabšati. Usiljujejo se v institucije, ki so delavske, da se jim tam omogoči ob izključitvi interesentov, delati svojo egoistično politiko, ki nima absolutno nikakršnega drugega namena, kakor odpraviti socialne malenkosti in pravice, da bo na račun teh gospodarstvo bolj cvetelo.

Prav nič se pa ne vprašajo, kaj bo z vsem ostalim človeštvom, z njihovimi rojaki, sploh z vsemi tistimi, ki živijo od dela — siromašno živijo, če imajo delo, kaj pa, če nimajo dela, če ostarajo, onemorejo.

Ne bomo povdarjali zopet in dokazovali, da je dobro situirano in svobodno delavstvo najjačja garancija za prosih narodnega gospodarstva, ker trdijo to tudi najboljši gospodarski veščaki in filozofi.

Že iz tega, kar smo povedali, sledi, da je med gospodarskimi krogi mnogo premalo socialne in ekonomske kulture, da bi mogli videti v splošnem blagostanju lepo bodočnost človeške družbe. Kulturni predpogoji za take eksperimente niso podani. Naravna posledica gospodarskega parlamentarizma more ustvarjati le večjo razredno razliko, večjo in večjo množico pehati v socialno negotovost, otopiti iniciativnost in odtujiti plasti človeške družbe med seboj.

Razlogi:

Po čl. 19 t. 7 zak. o tisku je zabraniti razširjanje in prodajanje novin, če je storjeno s tiskanim spisom kaznivo dejanje, ki se kaznuje po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Članek »Dvojna katoliška morala« v 76. številki »Delavske Politike« z dne 14. sept. 1929 na 3. strani v 1. in 2. stolpcu od spodaj in v 3. in 4. stolpcu od zgoraj ščuje s celotnim besedilom na razdor med družabnimi sloji in po svoji vsebini meri na organiziranje in podpiranje razpuščene socialistične stranke Jugoslavije. Ta članek tvori tako dejanski stan pregreškov po čl. 5 in 7 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 5. jan. 1929 Služb. Nov. št. 6 in z dne 1. marca 1929 Služb. Nov. št. 54-XXIII.

Zabrana razširjanja in prodajanja uvodoma navedenih novin je zato v zmislu točke 7 čl. 19 zakona o tisku utemeljena.

V Mariboru, 14. sept. 1929.

Dr. Jančič.

Bombni atentati in „Heimwehr“.

»Prager Presse« piše:

»Zveze med avstrijskimi »Heimwehri« in nemškimi »Völkischen« (nacionalna ljudska stranka) so že stare, piše »Arbeiter Zeitung«. Obstoji že od leta 1920. Takrat je potem, ko je nemški delavski razred Kappov puč, ki je hotel vreči nemško republiko, s svojo ogromno stavko zmagal, takrat, ko so se organizatorji Kappovega puča, kot preganjani veleizdajalci poskrili po graščinah bavarskih plemičev, je g. Steidle, eden organizatorjev ponesrečene monarhistične nacionalisti-

čne revolucije, povabil pruskega stotnika Voldemarja Pabsta v Ohain, da pride na Tirolsko. Gospod Pabst je prišel, prisleparil si je pod krivim imenom avstrijsko državljanstvo, vstopil na Steidlejevo vabilo v vodstvo tirolskega »Heimwehra« ter postal v Avstriji kmalu mogočen mož. Danes je generalni štabni šef »Heimwehrov«. Če Steidle, Pfrimer, Stahremberg na zborovanjih čvekajo, Pabst ne čveka, on organizira, hoče še enkrat poizkusiti, kar je leta 1920 v Nemčiji sramotno ponesrečilo. Toda, če dela sedaj v Avstriji, vendar

ni zvez z nemškimi nacionalci, iz katerih kroga je prišel, nikdar prekinil, tudi ne z njih »aktivistično« organizacijo, z organizacijo »Consul«, ki se ji je sedaj dokazalo trinajst bombnih atentatov. Ko sta leta 1921 Schulz in Tillessen, dva člana organizacije »Consul«, katoliškega centrumaša Erzberga umorila, sta tudi bežala v Innsbruck ter se tam zglasila pri Pabstu, svojem tovarišu iz Kappovega puča. Tam sta dobila po posredovanju Pabsta od prezidalnega šefa tirolske vlade, dvornega svetnika Bundsmanna, ponarejene listine, da sta mogla potovati da-

lje. Ko je leta 1922 organizacija »Consul« zopet umorila Valterja Rathenaua, je bežala cela vrsta zartnikov v Innsbruck, kjer jim je Pabst s pomočjo Bundsmanna in Steidleja izposloval dovoljenje za bivanje, ponarejene potne liste in nekaterim tudi službe pri raznih firmah. Kako je škoda, da je sedaj pruska policija tako hitro delala! Če bi bili bombni atentatorji zbežali pravočasno v Innsbruck, bi jim njih tovariš Pabst ravnotako lahko pomagal, kakor je pomagal tovarišem njih organizacije, ki so umorili Erzberga in Rathenaua!

Za omiljenje carin.

Društvo narodov za ustavitev carinskih vojn.

Carine ovirajo gospodarski razvoj. To je dokazano dejstvo. Carine pa tudi draže blago konsumentom in so posebna vrsta gospodarske vojne, ki ima politične ali gospodarske vzroke, to je, posamezne gospodarske celote, države, varujejo svojo industrijo ali kmetijstvo pred inozemsko konkurenco ali pa hočejo s carinsko vojno izsiliti politične ali gospodarske koncesije svojim sosedom. Zaščitna carina se utegne torej zlorabljati, čeprav je morda kdaj potrebna tudi v namenu, ki vodijo do najostrejših konfliktov — vojn.

Industrijska kriza v Angliji je dala povod, da je vprašanje carin prišlo v razgovor v Društvu narodov na inicijativo angleške vlade.

Dne 12. t. m. je v Ženevi razpravljala o tem predmetu druga komisija za gospodarska vprašanja. Komisiji sta bila predložena skupno dva predloga; enega je predložila angleška delegacija, enega francoska, ki predlagata, da naj se zaenkrat reši vprašanje premogovne industrije tako, da se odstopi v svrhu študija o mezdah in delovnem času mednarodnemu uradu dela, da na svoji konferenci maja meseca 1930 napravi končne sklepe na podlagi programa, ki ga pripravi odbor vladnih zastopnikov glavno interesiranih držav ter zastopnikov delojemalcev in delodajalcev.

Dalje se nafoča svetu Društva narodov, da po konferenci zastopni-

kov premogovne industrije in delavstva, ki je sklicana 30. sept. t. l., skliče konferenco pooblaščenih zastopnikov državnih vlad, ki ima nalogo, ugotoviti gibanje premogovnih cen in razmerje med produkcijo in konsumom (porabo). Ta konferenca se najbrže ne bo mogla vršiti pred bodočo konferenco urada dela.

Drugi predlog na komisiji vabi države, ki žele sodelovati, da sporoče do 30. septembra t. l., če bi bile voljne, skleniti dveletno carinsko politično premirje ter se zavezati, da ne bodo uvajale v trgovini v tej dobi nikakršnih omejitev. Med tem naj se čimprej po 1. januarju 1930 skliče konferenca vladnih zastopnikov, ki se bo na podlagi po gospodarskem odboru Društva narodov izdelanega načrta konvencije o omiljenju carine posvetovala o avtonomnih ukrepih kakor tudi o tozadevnih pogodbah med dvema ali večimi državami.

Oba predloga sta utemeljevala francoski delegat Loucheur in angleški državni podtajnik Dalton. Za predloga je govorilo tudi več drugih govornikov. Loucheur je v svojem govoru rekel, da bi bil že enkrat čas, da se ljubo živino v obliki kužno-polijskih ukrepov izloči iz mednarodne politike. Vsi govorniki so tudi obžalovali, da taka konferenca leta 1927 ni imela večjega praktičnega uspeha.

Pregled delovnega trga „javnih borz dela“ v Sloveniji,

glede na število brezposelnih, ponujeno delo, posredovanj, o podelitvi podpor in nakazanih kart za polovično vožnjo za čas od 1. januarja do 30. junija 1929.

Delo je iskalo:

Pri Javni borzi dela v Ljubljani: 3508 m., 922 ž., vsega 4430 brezposelnih;

pri Javni borzi dela v Mariboru: 3067 m., 1537 ž., vsega 4604 brezposelnih;

pri Javni borzi dela v Celju: 2891 m., 927 ž., vsega 3818 brezposelnih;

pri Javni borzi dela v Murski Soboti: 3540 m., 2179 ž., vsega 5719 brezposelnih.

Skupaj 3006 m., 5565 ž., vsega 18.571 brezposelnih.

Ponujeno delo:

Pri Javni borzi dela v Ljubljani: 3335 m., 473 ž., vsega 3808 prostih mest;

pri Javni borzi dela v Mariboru: 1124 m., 1288 ž., vsega 2412 prostih mest;

pri Javni borzi dela v Celju: 1252 m., 512 ž., vsega 1764 prostih mest;

pri Javni borzi dela v Murski Soboti: 2927 m., 2121 ž., vsega 5048 prostih mest.

Skupaj 8638 m., 4394 ž., vsega 13.032 prostih mest.

Izvršena posredovanja:

Pri Javni borzi dela v Ljubljani: 1988 m., 366 ž., vsega 2354 posredovanj;

pri Javni borzi dela v Mariboru: 928 m., 971 ž., vsega 1899 posredovanj;

pri Javni borzi dela v Celju: 812 m., 316 ž., vsega 1128 posredovanj;

pri Javni borzi dela v Murski Soboti: 1085 m., 789 ž., vsega 1874 posredovanj.

Skupaj 4813 m., 2442 ž., vsega 7255 posredovanj.

Odpadlo:

Pri Javni borzi dela v Ljubljani: 628 m., 286 ž., vsega 914;

pri Javni borzi dela v Mariboru: 978 m., 270 ž., vsega 1248;

pri Javni borzi dela v Celju: 1146 m., 304 ž., vsega 1450;

pri Javni borzi dela v Murski Soboti: 81 m., 7 ž., vsega 88.

Skupaj 2833 m., 867 ž., vsega 3700 brezposelnih.

Odpotovalo:

Pri Javni borzi dela v **Ljubljani**: 448 m., 28 ž., vega 476 brezposelnih; pri Javni borzi dela v **Mariboru**: 511 m., 138 ž., vsega 649 brezposeln.; pri Javni borzi dela v **Celju**: 612 m., 141 ž., vsega 753 brezposelnih; pri Javni borzi dela v **Murski Soboti**: 558 m., 55 ž., vsega 613 brezposelnih.

Skupaj 2129 m., 362 ž., vsega 2491 brezposelnih.

Ostalo v evidenci s 30. jun. 1929:

Pri Javni borzi dela v **Ljubljani**: 444 m., 242 ž., vsega 686 brezposeln.; pri Javni borzi dela v **Mariboru**: 650 m., 158 ž., vsega 808 brezposeln.; pri Javni borzi dela v **Celju**: 321 m., 166 ž., vsega 487 brezposelnih; pri Javni borzi dela v **Murski Soboti**: 1816 m., 1328 ž., vsega 3144 brezposelnih.

Skupaj 3231 m., 1894 ž., vsega 5125 brezposelnih.

Podpor je bilo izplačanih:

Pri Javni borzi dela v **Ljubljani**: 570 rednih, 195 izrednih, 47 potnih,

skupaj 129.746,25 Din; pri Javni borzi dela v **Mariboru**: 366 rednih, 51 izrednih, 21 potnih, skupaj 76.453.— Din;

pri Javni borzi dela v **Celju**: 243 rednih, 20 izrednih, 37 potnih, skupaj 39.878.— Din;

pri Javni borzi dela v **Murski Soboti**: 1 redna, 8 izrednih, 0 potnih, skupaj 177.— Din.

Skupaj 1180 rednih, 274 izrednih, 105 potnih, skupaj 247.847,25 Din.

Izdatih objav za polov. vožnjo:

Pri Javni borzi dela v **Ljubljani**: 833 m., 102 ž., vsega 935 v vrednosti 58.631,29 Din;

Pri Javni borzi dela v **Mariboru**: 868 m., 280 ž., vsega 1148 v vrednosti 68.288 Din;

pri Javni borzi dela v **Celju**: 764 m., 188 ž., vsega 952 v vrednosti 46.231,05 Din;

pri Javni borzi dela v **Murski Soboti**: 1777 m., 768 ž., vsega 2545 v vrednosti 304.754,90 Din.

Skupaj 4242 m., 1338 ž., vsega 5580 v vrednosti 477.905,24 Din.

Tokan Jaroslav.

Angleški rudarji pred revizijo mezdnih tarif

Konec tega leta poteče mezdna pogodba med rudniškimi posestniki in rudarji, kar je za angleško industrijo, zlasti premogovno, velike važnosti. Rudarji zahtevajo, da se uvede sedemurni delavnik in pogodbo za vso deželno, namesto revirnih pogodb. To so namreč rudarji izgubili v stavki leta 1926. Zveza podjetnikov odklanja obe zahtevi, priporoča pa iz dveh razlogov racionalizacijo prodajne organizacije, ker vlada grozi z intervencijo v tem smislu ter ker želi, da bi se tudi produkcija uredila mednarodno, to je, dodelila deželam z ozirom na porabo.

Macdonald dje povedal svoje mnenje že ob volilni agitaciji, meseca julija pa je trgovski minister Graham v spodnji zbornici povedal, da predloži jeseni zbornici zakon o delovnem času in drugih stvareh, ter apeliral na podjetnike, da naj prodajno organizacijo pripravijo po okrožjih, ki se potem združijo. Vlada bo zahtevala zakonita pooblastila, da bo smel te organizacije izvesti obvezno. Premogovni podjetniki so tak odbor tudi sestavili ter študirajo, kako

bi uredili produkcijo in prodajo. Podjetniki, ki bi se ne ravnali po dogovorih, bodo kaznovani.

Rudarska organizacija je zahtevala od podjetnikov, da ji sporoče svoje sklepe in nadaljujejo pogajanja, toda podjetniška organizacija je izjavila, da v to ni kompetentna. Obljubili pa so podjetniki, da sporoče organizaciji do 15. oktobra svoje stališče.

Zveza rudarjev je na to sklenila na svoji seji, da ponovi svojo zahtevo in sicer želi predvsem, kakor poroča tajnik Cook, skupno sejo podjetniških in delavskih zastopnikov, da se na njej razgovore o splošnem položaju industrije ter preidejo čimprej do obravnave deželne mezdne tarife.

Ako bo delodajalska zveza to zahtevo ponovno odklonila, bo nedvomno morala vlada intervenirati, da se pridobi čas za pogajanja in da ne pride ponovno do ogromnega rudarskega mezdnega boja, ki bi še usodnejše vplival na angleške gospodarske razmere, kakor oni leta 1926.

zanimivejši. Pisatelj slika otroka, 10-letnega Miška, kako ga vodi skrb, da dobi kruh za mater, in seme, da poseje njive, v Taškentu, kruha bogato mesto in kako nastopa kot odrasel. Poleg tega je v njem čut solidarnosti in dela vse s svojim spremljevalcem, 9 letnim Serjožkom.

Cenjene čitatelje našega lista opozarjamo na ta velezanimiv roman in jim toplo priporočamo, da se takoj naročijo na naš list vsi oni, ki še niso naročniki, da jim bo s tem omogočeno redno zasledovanje romana.

Novi roman.

Znamenitega ruskega pisatelja Aleksandra Neverova: Taškent, kruha bogato mesto.

»Delavska Politika« ga začne v kratkem prinašati v svojem podlistku.

Roman je iz časov velike lakote na Ruskem 1920./21. leta. Čitatelja povede v kraje, kjer so umirali otroci, žene in možje od lakote, se borili za vsak košček kruha.

V romanu nastopajo otroci in je neke vrste otroški roman, ter zato

PRAVILA delavskega društva „Detoljub“ v Mariboru.

Društvo »Detoljub« je zelo važna in koristna naša organizacija, katere naloge in sestava je najbolj razvidna iz društvenih pravil, ki jih tu objavljamo.

§ 1. Ime in sedež društva.

Društvo se imenuje »Delavsko društvo Detoljub« v Mariboru.

Sedež društva je bivališče vsakokratnega predsednika. Društven delokrog more obsegati mesto Maribor, pa tudi druge kraje mariborske oblasti.

§ 2. Namen društva.

Namen društva je družiti proletarijat, da z združenimi močmi podpira duševno in telesno dobro otrok, kakor to posameznim roditeljem ni mogoče.

§ 3. Sredstva v dosego namena so:

1. Društvo prireja za roditelje in odgovorne yzgojitelje roditeljske večere s predavanji in diskusijami. Izdaja za vporabo roditeljev časopise, brošure, letake, ustanavlja strokovne knjižice in podaja roditeljem in vzgojiteljem v vseh vzgojnih vprašanjih brezplačna navodila in nasvete.

2. Deci nudi društvo:

a) V napredek njih telesnih moči: možnost vseh telesnih vaj (igre, telovadba, sport, izleti, plavanje, veslanje, sankanje, drsanje itd.). V ta namen si osigura dru-

štvo telovadnice, igrišča, kopaljšča, okrevališča za slabotno deco, sankališča, drsališča itd. potom nakupa, najema ali pa z podporo občin.

b) Za duševno in istočasno mnogokrat telesno napredovanje imajo služiti počitniška potovanja, otroški izleti, skupni obiski muzejev, javnih naprav, zavodov, tovarnih in delavnic pod strokovnim vodstvom, izleti in obiski mest v svrhu spoznavanja zgodovinskih in prirodopisnih vednosti, za razvoj in napredovanje umetnostnega razumevanja otrok, za izostritev čustev, v kar se tudi uvedejo smotrene vežbe čutov na prostem in v zaprtih prostorih.

c) Za dviganje duševnega napredovanja otrok prireja društvo poučne tečaje, skiptična predavanja in čitanja dobrih literarnih del, obiske gledaliških predstav, ki so razumevanju otrok pristopne, prireja pevske in godbene vaje, vzdržuje otroške knjižnice in izdaja mladinske knjige, liste itd., slednje zlasti za odstranitev slabe literature, podvzema tudi vse drugo, kar služi duševnemu in telesnemu dvigu otrok. V ta namen služijo zavetišča. V zavetiščih se lahko vpelje tudi skupna prehrana otrok.

3. Društvo nudi članom v otroškovarstvenih zadevah brezplačno varstvo.

4. Društvo se bori proti nevarnostim, ki prete deci vsled zanemarjanja vzgoje ali zlorabe moči staršev, rednikov in varuhov s strahovanjem ali telesnimi kaznimi, vsled zaposlitev otrok pri delu, ki gre preko otroških moči, vsled uživanja opojnih pišč in slednjih, če so otroci oskrbovani pri tujih ljudeh, katerih ime, stanovanje in življen-

Dnevne novice.

Anglija in Amerika sta se zedinili v vprašanju pomorske razorožitve. Državni tajnik Stimson v Washingtonu je izjavil časnikařem, da sta se Anglija in Amerika zedinili glede pomorske razorožitve. Program določa mejo, do katere se sme ena država oboroževati. Ta dogovor bodo ob obisku Macdonalda v Ameriki posebno slavnostno razglasili. Stimson pravi, da je tak dogovor velikega pomena, ker se omeje ogromni izdatki za vojsko in pa, če tak dogovor sankcionirajo vse države obvezno, ne bodo v parlamentih hujšakaški poslanci mogli tirati oboroževanj v neskončnost. Medsebojno zaupanje, ki bo podprto s pravno veljavnim dogovorom, bo silnega pomena za človeško družbo.

Mussolini je imel dne 14. t. m. v Rimu pred zastopniki fašistične stranke govor, v katerem je povedal nekaj zgodovine fašizma, pojasnil izpremembe v vladi ter reforme v fašistični stranki. Fašistične tajnike bodo odslej imenovali prefekti. S tem bo dograjena nadaljna koncentracija poveljstva v stranki in stranka bo popolnoma podrejena državi. To je tretja doba fašizma. Mussolini bo tudi zmanjšal najvišji svet stranke, ki je štel doslej 52 članov, češ, da tako veliko število je težko varuje tajnosti stranke. — Mussolini pravi, da se s temi ukrepi poveča solidnost in moč fašizma; praksa pa bi kazala, da so v stranki nesoglasja, medsebojno nezaupanje, zato je treba priviti vijak zgoraj, spodaj pa odstraniti, kar je preveč.

Napram nacionalističnim atentatorjem topot v Nemčiji ne poznajo pardona. Ponovni bombni atentati na javna poslopja v različnih nemških mestih so povzročili silna razburjenja in oblasti so energično šle na delo, da izsledijo krivce, kar se jim je večinoma že posrečilo. Aretirane so vodilne osebnosti nacionalne teroristične organizacije »Konzul«, organizacije »Landvolk« in narodno socialistične stranke, ki so imele namen omajati zaupanje v republikanski režim in pripravljati razpoloženje za puč. Zveze teh ljudi vodijo tudi potom znanega majorja Pabsta k avstrijskemu Heimwehru. Financirali so pa gibanje nemški kapitalisti. Pri hišnih preiskavah se je našlo dovolj obremenilnega materiala za te kroge.

Kitajci proti mirovnim pogodbam. Česar so vsi pričakovali a si nihče ni upal prvi začeti, to je storil dr. Wu, kitajski delegat pri Društvu narodov, ki je predlagal, naj se izpremeni člen 19. pravilnika Društva narodov. Ta člen predvideva možnost revizije mirovnih pogodb. Dasiravno je bil predlog zaenkrat še odklonjen, je gotovo, da bodo države, ki se čutijo po mirovnih pogodbah prikrajšane, večkrat nanj apelirale.

ske razmere ne odgovarjajo za dobro vzgojo in za razvoj otrok.

5. Društvo se lahko družijo z zvezami in društvi z enakimi cilji in skuša s svojim delovanjem uplivati na javno mnenje v korist pravilne vzgoje in nege otrok, oziroma ravnanja z njimi.

6. Društvo je upravičeno imeti svoje zastave in znake, ako ti ne nasprotujejo veljavnim zakonom.

§ 4. Denarna sredstva.

Denarna sredstva dobiva društvo iz članskih prispevkov, prispevkov drugih društev in zvez in s slučajnimi dohodki kot so zapuščine, darila, subvencije iz javnih sredstev, prebitki veselice in prireditvev ter zbirke.

§ 5. Članstvo.

Društvo obstoja iz rednih in podpornih članov. Podporni člani — tudi juridične osebe — so tisti, ki plačujejo najmanj dvojni prispevek rednih članov.

Redni člani lahko postanejo: 1. Vsak odrasli, ne oziraje se na spol, ki je pripravljen služiti namenu in plačati na občnem zboru določene pristopnine in članarine.

2. Juridične osebe — te pa le na podlagi sklepa odbora.

§ 6. Članarina.

Višino članarine in pristopnine določijo občni zbor.

§ 7. Pravice članov.

Vsi člani imajo pravico do vseh v § 3 navedenih prireditvev zase ali za svoje otroke. Redni člani imajo aktivno in pasivno

Angleži zapuščajo Porenje. V pondeljek, dne 16. t. m. je zapustil prvi oddelek angleških zasedbenih čet nemški teritorij ob Reni. Angleži so izpraznili mesto Königstein.

Deset let po italijanski zasedbi Reke. Dne 12. septembra 1919 je italijanski pesnik Gabriel D'Annunzio zasedel Reko po navodilih italijanske vlade. V Italiji so deseto obletnico fašisti slavili, D'Annunzio pa zanima samo njegov ožji krog, ki ga tampatam obiščejo ob Gardskem jezeru. Reka, kakor vsa pristaniška mesta, zlasti Pulj in Trst, je s predvojnimi zaledjem dobro uspela in se razvijala. Danes so ti kraji odrezani od sveta in hirajo. Ako bo Italija hotela dvigniti ta pristanišča, bo morala dobiti dobre gospodarske vire z Jugoslavijo in podunavskimi državami, za katere se doslej ni brigala. Vsako gospodarstvo namreč potrebuje razmaha.

Za Panevropo se izjavljajo angleški politiki. Amery, kolonialni minister v Baldwinovi, bi se protivil samo takrat, če bi se hoteli združiti Kanada (angleška kolonija) in Zedinjene države.

Rusija je sprejela ponudbo Anglije, da se pogajanja za diplomatske odnose med obema državama zopet prično. Pogajanja, ki se bodo zaenkrat tikala samo formalnosti, prično dne 24. septembra.

General Primo de Rivera je ob šestletnici neustavnega stanja izdal manifest, v katerem pripoveduje, kako so se razmere v tem času izboljšale ter obljublja, da uvede v kratkem novo ustavo. Španija bo imela po novi ustavi samo eno zbornico. Le kralj in parlament, ki bo pod kraljevim vplivom in vodstvom, bosta eventualno smela odločiti o odstitvitvi vlade.

V ljeninograjskih ladjedelnicah so zopet zaprli nekaj inženierjev, češ, da so sistematično desorganizirali rusko ladjedelstvo, ki je dobavljalo slabe izdelke.

Nemški nacionalisti in »Naturfreunde«. Avstrijski nacionalisti so se doslej smatrali za čistokrvne »arijce« in so iz vse duše izaničevali židovski živelj in se ga ogibali kakor čistokrvni Amerikanci Zmorcev. Ker so pa prišli do spoznanja, da bi jim tudi židje lahko dobro služili kot orodje v borbi proti avstrijskemu delavstvu, so jih zadnje mesece začeli izredno sladko vabiti v svoje vrste in se jim prilizovati. Avstrijski Heimatbund se je še do nedavna držal strogo arijskih načel in vse kar se je smatralo delavskega, psoval z židovsko sodrigo. Še lansko leto, ob priliki študentovskih kravalov na univerzi, so nacionalistični študenti krvavo pretepli židovske akademike. Kar čez noč so pa svoje protižidovske parole zatajili in meščanski listi prinašajo dolge slavospeve židovskim rabinom, ki imajo svoj kongres na

volilno in glasovalno pravico na vseh občnih zbora. Podporni člani imajo samo posvetovalni glas.

Izstop iz društva se izvrši z odjavo pri odboru.

Izključi se lahko član: a) ako je nad dva meseca v plačilnem zaostanku;

b) s sklepom načelstva, ako se član pregreši proti društvu na način, ki lahko škoduje društvu, njegovemu ugledu ali delovanju.

Izključen ima pravico pritožbe na razsodišče.

Vplačana članarina se vrača.

§ 8. Poslovanje društva.

Svoje posle razteza društvo na vse v § 1. odst. 2. določeno ozemlje. Društvo občuje z državnimi in samoupravnimi oblastmi, z vsemi ustanovami ali posamezniki, ki služijo na kateremkoli polju vzgoji in negi mladine, održava stalen stik z roditelji, sklepa pogodbe z upravami železnice, parobrodskih in drugih prometnih družb, izdaja društveno glasilo, imenuje urednike, naroča knjige, skrbi za izobrazbo voditeljev igrišč-prireja zborovanja s predavanji in tolmačenjem, vrši propagandno delo v časopisju in skuša izboljšati vzgojno delo, da bo odgovarjalo duhu in času ter potrebam otrok.

V krajih društvenega ozemlja, kjer je nad deset članov, se ustanove društvene plačilnice. Plačilnice so samo del društva, ki mu olajšujejo poslovanje. V slučaju, da se na njih sedežih oglašijo dovoljno članov, se pretvoro plačilnice v samostojno društvo.

(Konec prihodnjik.)

Dunaju in se zavzemajo za preganjanje žide v Palestini. Heimwehr, ki je še nedavno patetično izjavljala, da v njegovih vrstah ni mesta za židovski element in se ponašal s svojim arijskim poslanstvom, je začel gostobesedno zatrijevati, da so tudi židje enakovredni državljani in da je v Heimwehru prostora za vse dobre protimarksiste ne glede na pokolenje in vero. Kombinirajo tako-le: V Avstriji je približno 300.000 čistih židov in ravno toliko ljudi, pri katerih je kri deloma pomešana z židovsko. Ta del prebivalstva predstavlja tudi veliko gospodarsko moč. Zato je nespametno, da to silo tiramo od sebe in jo s tem silimo, da množi vrste marksistov. Vzemimo samo en primer: v Avstriji imajo vsa meščanska planinska in turistovska društva v svojih pravih določbah, da zamore biti njih član le arijec, židji so izključeni. V delavskih »Naturfreunde« pa te določbe ne poznajo, tam je lahko vsak pošten človek član. Meščanska planinska društva kakor tudi »Naturfreunde« pa uživajo v Avstriji gotove prometne ugodnosti: na železnicah imajo 30% popusta, ravnatko na drugih prometnih sredstvih, potem pa posedujejo ta društva tudi veliko število planinskih koč po vseh avstrijskih Alpah, v katerih uživajo njih člani razne ugodnosti, kakoršnih nečlan ne more biti deležen. Ker so pa tudi židje veliki prijatelji prirode in bi radi bili teh ugodnosti tudi oni deležni, a jim je pristop v meščanska društva zaprt, zato je naravno, da ti krogi pristopajo k »Naturfreunde«, kjer se jih smatra enako vredne. In zato so se delavski »Naturfreunde« tako silno razvili: vse štiri velike meščanske planinske in turistovske organizacije v Avstriji štejejo skupaj 113.000 članov, medtem ko štejejo delavski »Naturfreunde« 185 tisoč članov in posedujejo nad 300 planinskih koč. Zato predlagajo meščanski listi, naj se iz pravil meščanskih planinskih društev črta zloglasni »Arierparagraf«, ki zabranjuje židom pristop, da ne bodo vsi leteli k Naturfreundom«. Delavski tisk pravi, da so se ti-le gospodje prepozno spomnili, da so pred bogom vsi ljudje enaki.

Atentat na tovarno municiji v Vilni. Vojak, ki je stal na straži pred poslopjem, je opazil pred vhodom na tleh tlečo bombo, ki jo je nekdo položil tja, ko se je on nahajal na drugi strani poslopja. Hitro jo je pograbil in zagnal proč, ali tako nerodno, da je priletela na neko otroško igrišče, kjer je ubila dva dečka in petorico ranila.

Poljska tovarna vojaških letal v Poznanju je pogorela isti dan kakor ladjedelnica v Kielu. Pogorela je tudi v bližini se nahajajoča velika lopa z 22 letali. Škoda znaša več milijonov zlotov. V plamenih je našlo smrt tudi 20 delavcev.

»Germania«-Werft, ogromna nemška ladjedelnica v Kielu, je v četrtek pogorela. Iz oddelka za motorje je padla iskra v sosednji oddelak za bencin. Prizadevanja, požar pogasiti so bila brezupna. V ogromnem požaru je 50 delavcev izgubilo življenje.

Požar v Rumuniji. V Rumuniji je pogorelo v sredo mesto Targoviste. Ogenj so povzročili otroci. Zgorelo je 130 hiš in nekaj oseb. Škoda je zlasti velika, ker so zgoreli vsi pri-delki.

Velika rudniška eksplozija v Rtanju pri Zajčaru — 20 rudarjev mrtvih.

V rudniku Rtanj pri Zajčaru, kjer je zaposlenih 1500 rudarjev, se je te dni pripetila velika plinska eksplozija. Dosedaj so izvlekli iz porušeni rovov 20 mrtvih, 9 težko ranjenih in veliko lažje ranjenih.

Delavska in socialna zakonodaja se ne sme poslabšati, ampak ta naj se izvaja. Tako je izzvenela zagrebška anketa delavskih zbornic, ki je bila sklicana po prvotni inicijativi beograjske obrtne zbornice. Anketa je sklenila, poslati ministrstvu spomenico, v kateri obrazloži stališče. Predlog za revizijo te zakonodaje izhaja pač iz takih krogov, ki nedvomno stoje na stališču poslabšanja. To

potrjujejo tudi resolucije in razni govori.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković je bil izvoljen v svet Društva narodov na nestalno mesto kot zastopnik male antante.

Ena umobolnica za celo Slovenijo. Načelnik ministrstva narodnega zdravja dr. Štampar se je mudil v Sloveniji na reviziji zavodov svojega področja. Ob tej priliki je izrazil mnenje, da bi bilo primerno, če bi se za obe oblasti izpopolnila umobolnica v Radečah pri Židanem mostu.

Ljubljana v jeseni. Letošnja jesenska prireditev Ljubljanskega vele-sejma je bila v pondeljek, dne 9. t. m. zaključena. Nad 100.000 obiskovalcev je letos jeseni posetilo vele-sejem. Prišli so največ iz Slovenije, zastopani pa so bili tudi ostali kraji države in inozemstvo. Splošno moramo ugotoviti, da je letošnja jesenska razstava v vseh svojih delih popolnoma uspela; zlasti pa v moralnem oziru. Upamo, da je zlasti združna razstava pokazala popolno zmagajočo zadružno misel. Danes je združništvo brezdvomno največji gospodarski pokret sveta, ki ima v svojih vrstah nekolikokrat deset milijonov ljudi. Naj uspeh te razstave še bolj poživí združno misel med nami, a v prvi vrsti propagira čednost varčevanja kot prvi temelj vsakega zdravega združništva.

Alkohol zahteval zopet svojo žrtev. Pijan dimnikarski mojster brez povoda zabodel mirnega kolesarja.

Zadnje nedeljo zvečer se je vozil kmečki sin Alojz Oven proti svojemu domu v Stransko vas pri Nišnji gori. Med potjo mu je prišel nasproti pijan dimnikarski mojster Perc, kateri je Ovnu zastavil pot, da je moral isti stopiti s kolesa. Na njegovo vprašanje, od kdaj vrši Perc službo stražnika, da ga zaradi tega ustavlja, ker se vozi brez luči, je slednji takoj navalil z nožem nanj ter nepripravljene kolesarja zabodel v prsa, kar pa podivjanemu pijancu še ni zadostovalo, temveč je še na tleh svojo žrtev obdelaval z nožem. Ko je med tem prišel slučajno mimo tudi neki hlapec, se je Perc lotil tudi tega, vendar pa se je hlapcu posrečilo še pravočasno zbežati in ga je alkoholik le lažje ranil. Dimnikarski mojster Perc se je nato podal proti domu, se umil in očistil, nakar je šel zopet pit v gostilno, kjer so ga tudi kasneje orožniki aretirali. Oven je dobil smrtonevarne rane in je le malo upanja da bi okreval.

Eksistenco dobi na veleposestvu v Sremu ne nad 50 let star kravar s sinom, star 20—30 let. Opravljal bo samostojno 40 glav govedí in vozil mleko v mesto. Biti mora dobro vešč molže. Hlev je betoniran in obrat velemoderen. Oče ima te-le prejemke: Letno 600 Din plače, 1600 žita, 1200 kg koruze in poldrug liter mleka dnevno; sin pa 400 Din letne plače, 1400 kg žita, 120 kg koruze in dnevno poldrug liter mleka. Ako kravar vztraja, dobi potne stroške povrnjene. Pogodba se sklence za najmanj dve leti. Ponudbe na Javno borzo dela v Ljubljani, Mariboru, Celju in Murski Soboti.

Pri Javni borzi dela v Ljubljani je v času od 1. januarja do 14. septembra 1929 iskalo dela 5048 moških in 1104 ženske, skupaj 6152 brezposelnih. Prostim mest je bilo 4833 moških, 624 žensk, skupaj 5457. Posredovanj se je izvršilo 2727 moških, 452 žensk, skupaj 3179. Odpotovalo je 1190 moških, 53 žensk, skupaj 1243. Odpadlo je 665 moških, 353 žensk, skupaj 1018. Dne 14. septembra 1929 se nahaja v evidenci 466 moških, 246 žensk, skupaj 712 brezposelnih.

Delo išče: moški: 8 hlapcev, 1 drvar, 1 rudarski poslovodja, 1 pečar, 1 žebjar, 6 kovačev, 12 železostrojarjev-livarjev, 4 kleparji, 1 brusar, 1 gravar, 1 strojni tehnik, 30 str. ključavničarjev, 9 elektromonterjev, 10 elektromehanikov, 1 lesostrugar, 1 rezbar, 5 urarjev, 10 mizarjev, 5 koljarjev, 6 žagarjev, 1 pletar, 2 sedlarja, 3 usnarji, 2 tapetnika, 28 krojačev, 20 čevljarjev, 1 čevljarski prirezovalc, 10 brivcev, 6 knjigovezov, 1 karton. delovodja, 6 mlinarjev, 15 pekov, 10 mesarjev, 4 natakariji, 2 slikarja, 2 gradbena tehnik, 1 črkostavec, 21 pisarn. slug, 40 pomožn. tovarn. delavcev, 12 kurjačev, 6 avtomehanikov, 43 trgov. pomočnikov, 77 navadnih delavcev, 17 knjigovodij, 35 zasebnih uradnikov, 2 lesna manipulant, 1 ekonom, 19 stavb. ključavničarjev, 6 vajencev. — **Ženske:** 12 pisarniških moči, 2 kontoristinj, 8 prodajalk, 7 natakarij, 5 šivilj, 2 šivilji perila, 1 mo-

distinja, 32 tovarn. delavk, 7 kuharic, 4 sobarice, 57 služkinj, 6 postrežnic, 2 vajenki.

Delo je na razpolago: moškim: 12 hlapcem, 8 mizarjem, 4 čevljarjem, 12 zidarjem, 14 tesarjem, 10 pleskarjem-soboslikarjem, 2 sodarskim pomočnikom, 1 kamnoseku, 3 pečarskim pomočnikom, 2 kleparjem, 15 navadnim delavcem, 1 slaščičarskemu pomočniku, 1 mlinarskemu pomočniku, 1 pokladalcu parketov, 50 tesačem, 1 stavb. ključavničarju, 1 steklarskemu pomočniku, 1 sedlarskemu pomočniku, 40 rudarjem, 1 piljarju, 1 kov. pomočniku, 1 elektromonterju, 2 krojaškima pomočnikoma, 3 krznarjem, 1 brivskemu pomočniku, 1 klobučarskemu pomočniku, 16 vajencem. — **Ženskam:** 1 natakariji, 1 pletilki, 2 šteparicama, 4 služkinjam, 3 kmečkim deklam, 1 postrežnici.

Kultura.

»Snağa« (Ilustrovani radnički list za kulturo i šport). Poleg Slovenije in Vojvodine je delavski pokret zlasti močan v Bos-

ni, kjer se koncentriira zlasti na kulturnem polju in pa v športu. Bosanski delavci izdajajo že drugo leto ilustrirani mesečnik »Snağa«, katere septembarsko številko (9.) smo pravkar prejeli. Iz vsebine naj opozorimo predvsem na uvodnik »Škola života«, ki povdarja potrebo samoizobrazbe delavskega razreda. Članek »Bosna« (odlomek iz dela geografa Jovana Cvijića) seznanja z besedo in slikami bosanske delavce o domači deželi. Številka prinaša tudi nekaj pesmi, največ prostora pa zavzemajo poročila o športnem udejstvovanju. Zdi se, da so bosanski delavci-sportniki bolj prepojeni s proletarsko zavestjo kot pa slovenski. Številko krasí več slik; najlepša je gotovo naslovna slika, ki predstavlja reprodukcijo »Očeta je zasul rudnik« od Käthe Kollwitz. — Zeleli bi samo eno: da se »Svoboda« čim preje seznaní s kulturnim gibanjem na jugu in da se čimpreje ustanovi enotna delavska kulturna organizacija za vso državo. — »Snağa« se naroča v Sarajevu, Poštni pretinac 181 in stane letno 30 Din. Talpa.

Osnetek naredbe o odpiralnem in zapiralnem času trgovinskih in obrtnih obratovalnic v mariborski oblasti.

Veliki župan mariborske oblasti je predložil ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje osnetek nove izvršilne naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic. Naredba, s katero se znato preminja dosedanjí obratovalni čas v trgovini in rokodelstvu, bo objavljena v Uradnem listu, ko jo ministrstvo potrdi, kar je pričakovati najkasneje v enem mesecu. Med tem imajo delodajalske in delavske zbornice še priliko, k osnutku podati svoje izjave.

V naslednjem prinašamo besedilo osnutka.

Na podstavi uredbe gospoda ministra za socialno politiko in narodno zdravje in gospoda ministra za trgovino in industrijo z dne 16. aprila 1929, Z. R. br. 4201/IV., razglašene v »Službenih Novinah« z dne 19. junija 1929, šte. 141/LIX, predpisujem po zaslišanju prizadetih zbornic in občin za mariborsko oblast to-le

naredbo
o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic.

I. Ob delavnikih:

Čl. 1.

Kolikor ne vsebuje ta naredba glede poedinih strok, prilik, krajev, odnosno občin in okolišev drugačnih določil, velja ob delavnikih naslednji obratovalni čas:

A. za trgovinske obratovalnice:

1. v mestu Celju in občini Celjski okolici celoletno od pol 8. do 12. in od 14. do 19. ure; v ostalem delu celjskega sreza poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do pol 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in pol 14. do 18. ure.

2. V čakovačkem in preloškem srezu poleti od 6. do 20. ure, pozimi od pol 7. do pol 20. ure, izvzemši občino Čakovec, kjer se računa obratovalni čas poleti od pol 7. do 12. in od 14. do pol 20. ure, pozimi od pol 8. do 12. in od 14. do pol 19. ure.

3. V dolnje-lendavskem in mursko-soboškem srezu celoletno od 6. do 12. in od 14. do 19. ure, izvzemši občino Doljno Lendavo in Mursko Sobotu, kjer se določa obratovalni čas celoletno od 7. do 12. in od 13. do 19. ure.

4. V gornjegrajskem srezu poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do pol 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure.

5. V konjiškem in ljutomerskem srezu celoletno od 6. do 20. ure, izvzemši občine Konjice trg, Loče, Oplotnico, Vitanje, Žiče, kjer odreja obratovalni čas celoletno od pol 7. do pol 13. in od 14. do 19. ure, in občine Gornja Radgona, Ljutomer in Veržej, kjer se določa poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure.

6. V mestu Mariboru celoletno od pol 8. do pol 13. in od 14. do pol 19., v ostalem delu mariborskih srezov poleti od 6. do pol 13. in od pol 14. do 20. ure, pozimi od 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure.

7. V prevaljskem srezu poleti od pol 7. do 20., pozimi od 7. do 19. ure, izvzemši občine Črno, Dravograd, Guštanj, Marenberg, Mežico, Muto,

Prevalje, Ribnico na Poh., Vuhred in Vuzenico, kjer se odreja obratovalni čas poleti od 7. do pol 13., pozimi od pol 8. do pol 13., celoletno od 14. do 19. ure.

8. V mestu Ptuj celoletno od 7. do pol 13. in od pol 14. do 18. ure, v ostalem delu ptujskega sreza poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 20., pozimi od pol 8. do 19. ure, izvzemši mesto Ormož, kjer je dovoljeno obratovanje poleti od pol 7. do pol 13. in od pol 14. do 19. ure, pozimi od pol 8. do 18. ure.

9. V slovenjgraškem srezu poleti od pol 8. do 12. in od pol 14. do 19., pozimi od 8. do 12. in od 13. do 19.

10. V šmarškem srezu poleti od pol 7. do 12. in od 13. do pol 20. ure, pozimi od 7. do 12. in od 13. do 19., z izjemo, da velja za zdravilišče Rogaško Slatino poleti obratovalni čas od 6. do pol 13. in od 14. do pol 21.

B. Za obrtne obratovalnice:

V vseh mestnih in trških občinah oblasti, všteti Doljno Lendavo in Mursko Sobotu ter predmestne občine Krčevino, Lajteršperk, Pobrežje, Studenci, Tezno iz mariborskih srezov, kraje Breg, Gaberje, Lavo, Zavodno iz celjskega in občino Breg iz ptujskega sreza celoletno od 7. do 12. in od 13. do 18. ure.

Čl. 2.

Trgovine s knjigami, pisarniškimí in šolskimí potrebščinami smejo biti odprte celoletno od pol 8. do 12. in od pol 14. do pol 19. ure, trgovine z mešaním, specerijskim ali kolonijalnim blagom in branjarije pa celoletno od 7. do 12. in od 14. do 19. ure, ako ta čas ni že obsežen v okviru obratovalnega časa, predpisanega v paragrafu 1/A te naredbe.

Čl. 3.

Obratovalni čas za bančne zavode, posojilnice, zavarovalnice, pisarne industrijskih podjetij, veletrgovine brez nadrobne prodaje, poslovalnice in skladišča agenturnih in komisijskih trgovin in blagovne razpošiljalnice se določa celoletno od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, če je za poedine teh strok ali posamezna podjetja uvedeno neprestano poslovanje, pa celoletno od pol 8. do 14. ure.

Čl. 4.

Javne kuhinje ter prodajalnice mleka in mlečnih izdelkov smejo biti odprte poleti od 5. do 22., pozimi od 6. do 21. ure, trgovine s presnim ali posušenim sadjem in zelenjavno celoletno od 6. do 20. ure, kolikor ni že po določilih čl. 1. te naredbe dopusten poznejši večerni zapiralni čas.

Čl. 5.

Točilnice brezalkoholnih pijač smejo obratovati celoletno od 7. do 22. ure.

Točenje alkoholnih pijač v drugih kakor rednih kavarniških, gostilniških, restavracijskih in hotelskih obratovalnicah je dovoljeno celoletno od 7. do 21. ure.

Če se pa točenje izvršuje v obratovalnicah, v katerih se prodaja tudi blago za uporabo izven lokala, velja za te obratovalnice v čl. 1. določeni obratovalni čas.

Čl. 6.

Podjetja za prenašanje, natovarjanje in raztovarjanje blaga na že-

Del. kult. in telov. zveza 'Svoboda' za Slovenijo, podr. v Bistrici pri Mariboru

Vabilo na vinsko trgatavo

ki se vrši dne 22. septembra 1929 v gostilni gosp. Rottnerja v Bistrici. Spored: Godba, ples, petje, šaljiva pošta, trganje grozdja itd. - Začetek ob 15. uri (3. uri pop.) Vstopnina 5 Din.

Ker se mlada podružnica bori z velikimi materijelnimi težkočami, vabi k obilni udeležbi odbor.

lezniških postajah in v rečnih pristaniščih in za prevažanje blaga smejo obratovati neprestano poleti od 6. do 20., pozimi od 7. do 19. ure.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Zrtev dela. 24 letni kovač Sopuh Vinko, uslužbenec pri »Splošni kov. industriji« na Teznu pri Mariboru je prišel pri delu po nesreči pod veliko dvigalo tako, da ga je škripčevje težko ranilo na hrbtenici. Poškodba je zelo teške narave in so morali pone srečena odpeljati v bolnico.

Pod državnim mostom se nahaja zopet deložirana družina. Delavec Miha Januš je stanoval v Vetrinjski ulici v hiši K. Scherbauma, ki ga je pa dal deložirati. Zavetišče je našel, kakor že poprej marsikateri njemu enak revež, pod državnim mostom,

kjer se sedaj nahaja z dvema otrokoma in ženo.

Advokat iz Orienta, ki je po vseh mestih Jugoslavije obiskoval svoje advokatske tovariše in razne druge dostojanstvenike, katerim je pod pretvezo, da bo izdal leta 1935, ko se povrne s svojega svetovnega študijskega potovanja, epohalen potpis, izvabljal denar, je v Mariboru slabo naletel. Dr. R. pri katerem se je tudi zglasil, je prišel do prepričanja, da advokat iz Orienta najbrž ni noben advokat; to je potem tudi sporočil policiji in državnemu tožilstvu, ki je naposled, ko je V. Gonde odšel iz Maribora v Zagreb, odredilo njegovo aretacijo. Sodna preiskava bo vsekakor dognala zanimive stvari o advokatu iz Orienta.

Sprejem dece v mestno dnevno zavetišče. Deca za mestno dnevno zavetišče se sprejme od 8. do 12. ure v mestnem socialno-političnem ura-

du, Rotovski trg 9 in pri upravitelstvu zavoda v ljudskem vrtu. Sprejemala se bo predvsem deca revnih staršev, ki za časa svoje zaposlenosti ne morejo v zadostni meri nadzirati svojih otrok.

Delo dobijo pri Borzi dela v Mariboru: 5 zidarjev, 30 gozdnih delavcev, 5 težakov, 1 železostugar, 4 čevljarji za šivano delo, 1 litograf, 5 pleskarjev, 2 kleparja. Vsi reflektanti naj se osebno ali pismeno zglasijo pri gornjem uradu.

Lajteršperk.

Psovanje opekarniških delavcev se nadaljuje. Mnogo se je že poročalo o neznosnih delovnih razmerah v opekarni Derwuschek v Lajteršperku, in kakšne borbe je vodilo za odpravo teh nevdržnih razmer. Celoblasti so posegle v to borbo, ker so se prepričale, da se delavstvo bori

le za njegove najosnovnejše človeške pravice. Mnogo napornih bojev čaka še delavstvo, preden bo doseglo svoje zakonite pravice. Kako obravnava delavstvo tovarnar sam, o tem smo čuli ob priliki sodnih razprav, nič boljši pa niso nadziralci delavcev, kar nam kaže slučaj, ki pa je le eden izmed mnogih, ki se dogajajo v tej opekarni. Kot obratni mojster je nastavljen delavcem dobro znani Toplak, ki pita delavstvo za najbolj izbranimi psovki. Ta gospod svoje podrejene delavce ne priznava kot enakopravne ljudi, pač pa jih najbrž smatra za kakšno živino, s katero danes niti razumen kmet več slabo ne ravna, ker se zaveda, da mu je živina zelo potrebna pomoč pri obdelovanju polja ter da mora isto čuvati, da jo obdrži zdravo. Vse drugače si predstavlja delavce gospod »Werkmeister« Toplak. On smatra, da sme delavce, ki morajo opravljati najtežja in njihovemu zdravju škodljiva dela v neznosni vročini pri pečeh za skromno mazo, žaliti in psovati, kakor je to storil dne 30. avgusta zjutraj, kakšnih je pozdravil s sledečimi priimki: Arbeiterbagage, Gesindel, Hundijaner, Schweinein na to je še zagrozil, da bo vsakemu naložil kazen petdeset dinarjev. — Svetujemo g. Toplaku, da naj take manire opusti in se naj zaveda, da so delavci ljudje, ki imajo pravico zahtevati, da se z njimi dostojno postopa in občuje, in če bi isti tudi res kaj zakrivil, nima gospod »Werkmeister« pravice, jih žaliti. Ali se ta gospod zaveda, kakšne posledice za njega lahko nastanejo. Ako ga niso izučili procesi njegovega gospodarja, bo moral pač dobiti še poseben pouk. Delavstvo se ne pusti od nikogar več žaliti in bo nastopilo proti vsakomur, ki si bo drznil to storiti.

Ekspozitna hiša „LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta 19

Najboljša in najcenejša nakupovalnica vseh potrebnih. Otroške nogavice od Din 5.— naprej, moške nogavice od Din 5.— naprej, ženske nogavice od Din 7.— naprej, ženske nogavice s svilenim robom od Din 12.— naprej, prva flor nogavice od Din 17.— naprej. Čipke in kleklani predmeti meter od Din 1.— naprej.

k začetku šolskega leta

šolarski nahrbtniki od Din 18.— naprej, šolske torbice iz najboljšega povoščenega platna po Din 35.—, šolske mape iz dobrega usnja po Din 65.—, peresniki od Din 3:50 naprej, jopiči za šolarje iz čiste volne od Din 48.— naprej, pletene oblečke lastnega izdelka od Din 100.— naprej.

Telovadni čevlji v vseh velikostih,

kakor tudi sandale, otroški čevlji in vseh vrst sobnih čevljev.

TOVARNIŠKA ZALOGA PERILA IN PLETENIN

VOLNENI TELOVNIKI, PULOVERJI
ITD. NAJVEČJA IZBIRA IZREDNO
NIZKE CENE. — SAMOVEZNICI,
OBLEKE, ČEVLJI IN KLOBUKI.

J. KARNIČNIK, GLAVNI TRG 11

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Širite naš list!

MALA NAZVANILA.

Albert Eccarius

popravlja poceni ure, zlatnino, srebrnino in gramofone. Prodaja tudi nove ure po nizkih cenah.

Produktivna zadruga mizarških mojstrov

R. Z. Z. O. Z.

Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinejših izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno nižjih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. **Samo pri Produktivni zadrugi mizarških mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.**

Tvornica štamplik

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

V tekstilnem bazarju

Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčeki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Ali ste že krili?

svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.

Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko D. P.